

Şuşa - mədəniyyət paytaxtından turizm paytaxtınadək

Hər bir azərbaycanlının qəlbində xüsusi yeri olan Şuşa bütün Türk və İslam dünyası üçün də əziz bir şəhərdir. Bunu qeyd olunan coğrafiyalarda yerləşən dövlətləri birləşdirən beynəlxalq təşkilatların Şuşa ilə bağlı qərarları da təsdiqləyir. Postmüharibə dövründə Prezident İlham Əliyevin, birinci xanım Mehriban Əliyevanın xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində yenidən dirçələn Şuşa ardarda müxtəlif beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi bir məkana çevrilib.

ECO-nun turizm paytaxtı

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (ECO) geniş coğrafiyada 10 ölkəni bir araya gətirən nüfuzlu beynəlxalq qurumdur. 7 milyon 937 min km² ərazini əhatə edən təşkilata üzv olan ölkələrin birgə əhalisi 528 milyon nəfərdən çoxdur. Təşkilata üzv olan ölkələr 3.3 trilyon dollar nominal, alıcılıq qabiliyyəti pariteti (PPP) nəzərə alınmaqla 7.6 trilyon dollar real ÜDM-ə malikdirlər. Adambaşına düşən nominal ÜDM isə 6.5 min dollara yaxındır. Belə böyük iqtisadi potensiala

malik ECO ölkələri ikitərəfli və çoxtərəfli platformalarda əməkdaşlığı uğurla inkişaf etdirirlər. İstirakçı dövlətlərin böyük önəm verdikləri perspektivli sahələrdən biri də turizm sektorudur. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının bu günlərdə Özbəkistanın paytaxtı Daşkənddə baş tutan 16-cı Zirvə toplantısında bildirildiyi kimi, turizm sektorunda əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi məqsədilə ilk dəfə olaraq tur-operatorlar şəbəkəsi formalaşdırılıb və Təhlükəsiz Turizmin İnkişafı Proqramı təsdiq edilib. Bu xüsusda bəhs edən ECO-nun Baş katibi Xusrav Noziri vurğulayıb: “Biz, həmçinin turizm potensialının inkişafına diqqət yetiririk. “Turizm paytaxtları” konsepsiyası çox mühüm təşəbbüsdür”.

Tarixi şəhərimiz olan Şuşa İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 2026-cı il üçün turizm paytaxtı seçilib. Bu barədə qərar 4-5 oktyabr 2023-cü il tarixində İran İslam Respublikasının Ərdəbil şəhərində ECO-ya üzv dövlətlərin yüksək səviyyəli turizm ekspertlərinin 7-ci görüşü və turizm nazirlərinin 5-ci

iclası çərçivəsində verilib. Tədbir çərçivəsində üzv dövlətlər arasında turizm sahəsi üzrə mövcud əməkdaşlıq perspektivlərinə dair geniş müzakirə aparılıb, müvafiq sahə üzrə qarşılıqlı əlaqələrin daha da gücləndirilməsi istiqamətində görüləcək tədbirlər nəzərdən keçirilib. İclasda səsvərmə nəticəsində Şuşa şəhəri İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 2026-cı il üçün turizm paytaxtı seçilib. Sonda ECO-nun bu qərarı Ərdəbil Bəyannaməsində əks olunub.

Qeyd edək ki, indiyədək 6 şəhər, o cümlədən Tacikistanın Düşənbə, İranın Sari və Ərdəbil, Özbəkistanın Şəhrisəbz, Türkiyənin Ərzurum və Azərbaycanın Şuşa şəhərləri “Turizm paytaxtları” seçilib.

Gözəlliyi ilə göz oxşayan Şuşa bundan əvvəl 2023-cü il üçün Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan olunub. Cari il mayın 12-də Şuşa şəhərində Mədəniyyət Nazirliyi və TÜRKSOY-un birgə təşkilatçılığı ilə “Şuşa - Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı - 2023” ilinin rəsmi açılış mərasimi

keçirilib. “Şuşa şəhərinin 2023-cü il üçün “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” elan edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Prezidentinin 6 dekabr 2022-ci il tarixli sərəncamına uyğun olaraq təşkil edilən tədbirdə dövlət rəsmiləri, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı - TÜRKSOY-a üzv ölkələrin nümayəndə heyətləri, Türk Əməkdaşlıq Təşkilatlarının rəhbərləri və digər qonaqlar iştirak ediblər.

Xatırladaq ki, “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” layihəsinin əsası 2010-cu ildə Türkdillil ölkə başçılarının İstanbul şəhərində keçirilən 10-cu sammitində qoyulub. Qərara əsasən, Türk dünyasından hər il bir şəhər “mədəniyyət paytaxtı” elan edilir. Bu günə qədər Astana (2012, Qazaxıstan), Əskişəhər (2013, Türkiyə), Kazan (2014, Tatarıstan - RF), Mərv (2015, Türkmənistan), Şəki (2016, Azərbaycan), Türküstan (2017, Qazaxıstan), Kastamonu (2018, Türkiyə), Oş (2019, Qırğızıstan), Xivə (2020, Özbəkistan) və Bursa (2022, Türkiyə) şəhərləri “Türk

dünyasının mədəniyyət paytaxtı” olublar. Şuşa Türk dünyasından bu missiyanı yerinə yetirən 11-ci şəhərdir.

Şuşanın geniş turizm potensialı

Şuşanın turizm potensialı ilk növbədə onun təbii gözəlliyi ilə bağlıdır. Sanki uca Yaradan dağlar qoynunda qərar tutan bu şəhərə heç bir səxavətini əsirgəməyib. Şuşanın digər bir cəlbediciliyi onun milli koloritindədir. Şuşa qədim Azərbaycan şəhəridir. Şəhərin təməlini 1752-ci ildə Pənahəli xan qoyub. İşğal illərində ermənilərin törətdikləri dağıntılara, vandalizm əməllərinə baxmayaraq, Şuşa azərbaycanlı ruhunu saxlayıb. Bura gələn hər bir insan bunu görür və dəyərləndirir. Prezident İlham Əliyev bir neçə dəfə vurğulayıb ki, adam Şuşaya gələndə buradan getmək istəmir. Belə güclü cazibə Şuşanın izah olunmaz ecazkar ruhundadır. Qısa tanışlıq kifayətdir ki, bu ruh istənilən qonağı özünə bağlasın. O da xüsusi olaraq vurğulanmalıdır ki, bu şəhərə qəlbən bağlanan hər kəs özünü xoşbəxt sanır.

Eyni zamanda, tarix boyunca burada zəngin mədəni irs nümunələri, abidələr yaradılıb. Şuşa qalası, Şuşa mağarası, şəhərin məhəllələri, Pənahəli xanın sarayı, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsi, Xurşidbanu Natəvanın evi, Bülbülün, Üzeyir Hacıbəylinin ev muzeyləri, eləcə də yüzlərlə tanınmış tarixi şəxsiyyətin vaxtilə yaşadığı evlər turizm üçün ən unikal məkanlar sayıla bilər. Yuxarı Gövhər ağa, Aşağı Gövhər ağa, Saatlı və başqa dini abidələri turizm marşrutlarına daxil etmək mümkündür. Turşsu yaylaqları, İsa bulağı, Səkili bulaq, Daşaltı bulağı, Soyuqbulaq, Şorbulaq, Saxsı bulaq, Əjdaha bulağı, Dəvəbatran, Fındıqlı bulağı, Cıdır düzü və saydıca bitməyən görməli yerlər Şuşanın sağlamlıq və mədəni turizm potensialının nə qədər geniş olduğunu təsdiqləyir. Bütövlükdə Şuşada 135-ə qədər tarixi abidə var. Bu abidələr tunc dövründən başlayaraq müxtəlif tarixi inkişaf mərhələlərinə aiddir.

Hazırda Şuşada erməni vandalalarının törətdikləri dağıntıların ara-

Şuşa - mədəniyyət paytaxtından turizm paytaxtınadək

əvvəli 2-cü səhifədə

dan qaldırılması, şəhərin tarixi-mədəni simasının bərpa olunması məqsədilə həm dövlət qurumları, həm də Heydər Əliyev Fondu tərəfindən müxtəlif layihələr həyata keçirilir. Məlum olduğu kimi, dövlət başçımız 7 may 2021-ci il tarixində Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Şəhərin bərpasına Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il yanvarın 14-də etdiyi sərəfdən sonra start verilib. Qısa müddətdə qədim Şuşada görülən bərpa işləri müxtəlif istiqamətləri əhatə edir. Bura həm müasir infrastruktur yaradılması, həm

yaşayış evlərinin tikintisi, həm də abidələrin bərpası daxildir. Qeyd edək ki, tarixi mədəni-dini irs nümunələrinin bərpasında, Şuşaya xas olan ənənələrin dirçəldilməsində Heydər Əliyev Fondu yaxından iştirak edir. Fondun rəhbəri Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə Vaqif Poeziya Günlərinin, “Xarıbülbul” festivalının bərpası şəhərin həyatında əlamətdar hadisələrdir. Zaman ötdükcə qədim şəhərin qaynar mədəni həyatı geri qayıdır. Cari ilin oktyabr ayında Şuşada bütün Türk dünyasını bir araya gətirən möhtəşəm tədbir - Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi, TÜRKSOY və

Beynəlxalq Türk Akademiyasının təşkilatçılığı ilə ümummilli lideri Heydər Əliyevin 100 illiyinə həsr olunmuş I Türk Dünyası Mədəniyyət Forumu keçirildi. Forum işini üç panel üzrə davam etdirib. Panelərdə “Türk dilləri və Ədəbiyyatları: Differensiasiya və inteqrasiya”, “Mədəni və tarixi irsin qorunması və bərpasında ən yaxşı təcrübələr” və “Yaradıcı Sənayələr və innovasiyalar” mövzularında müzakirələr aparılıb və Türk dünyasının bütün istiqamətlərdə, o cümlədən də mədəniyyət sahəsində daha sıx inteqrasiyasına çağırışlar edilib. Şuşanın ECO-nun turizm paytaxtı elan edilməsi heç şbhəsiz ki, tarixi şəhərimizin cəlbədiciliyini daha da artıracaq. Bu, həm də erməni vandalizmi ilə bağlı təkzibolunmaz faktların beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması baxımından da çox önəmlidir.

MÜBARİZ

